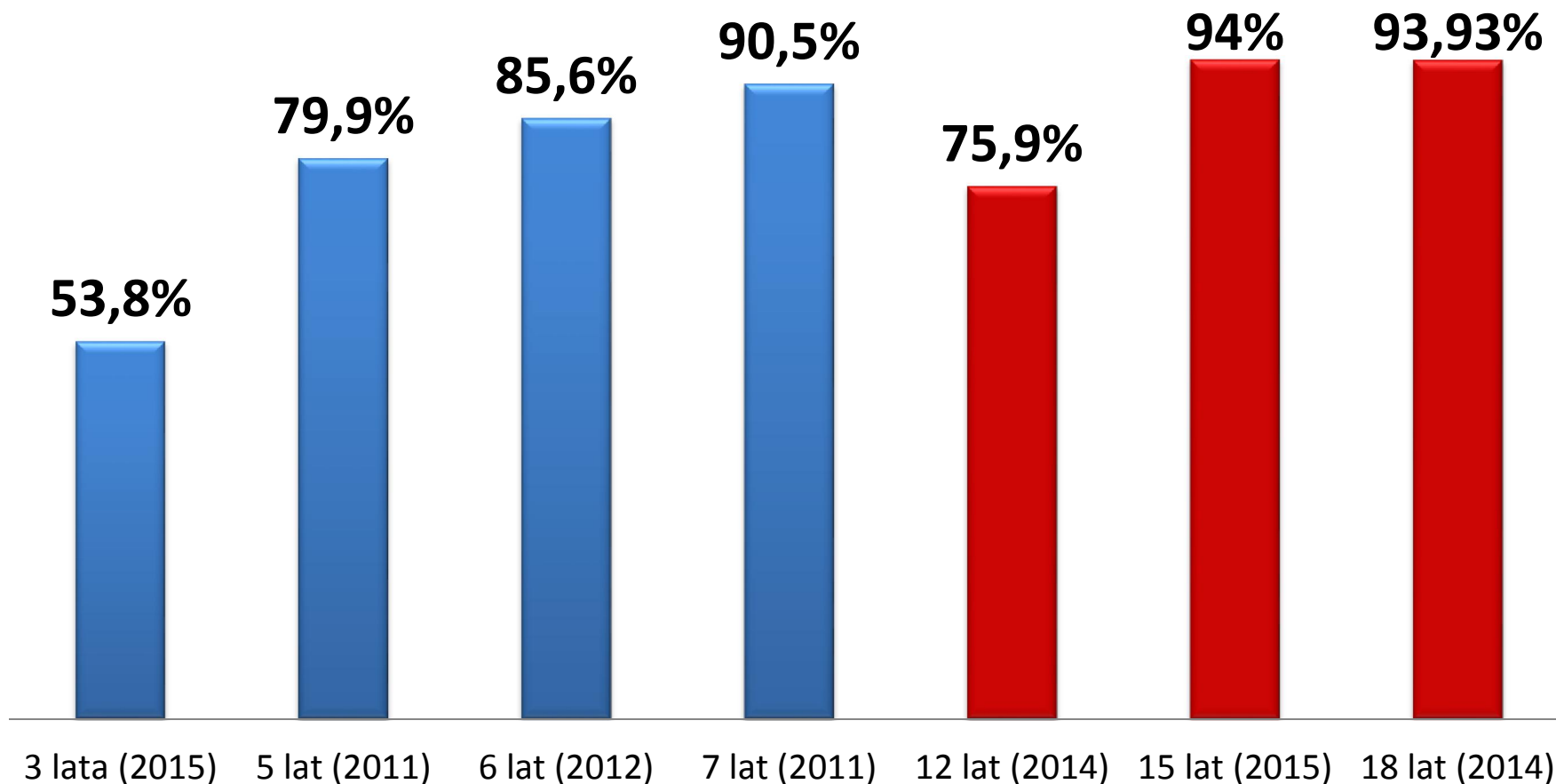

Stan zdrowia jamy ustnej i opieka stomatologiczna dla dzieci i młodzieży w Polsce

prof. dr n. med. Dorota Olczak-Kowalczyk
Konsultant krajowy w dziedzinie stomatologii dziecięcej
Zakład Stomatologii Dziecięcej WUM

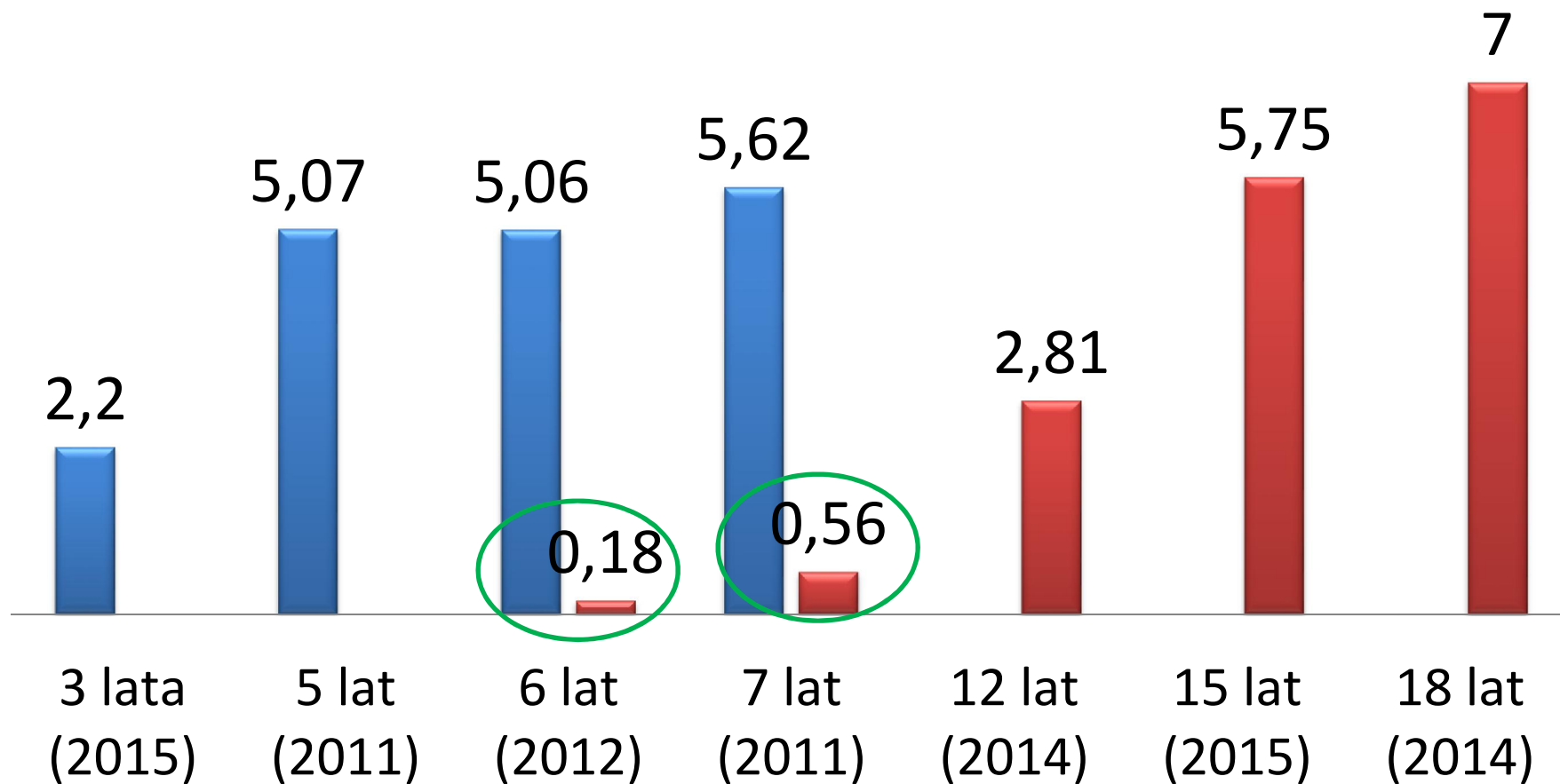
Próchnica zębów u dzieci i młodzieży w Polsce 2011-2015

Poziom próchnicy u dzieci i młodzieży w Polsce

■ zęby mleczne - puwz

■ zęby stałe - PUWZ

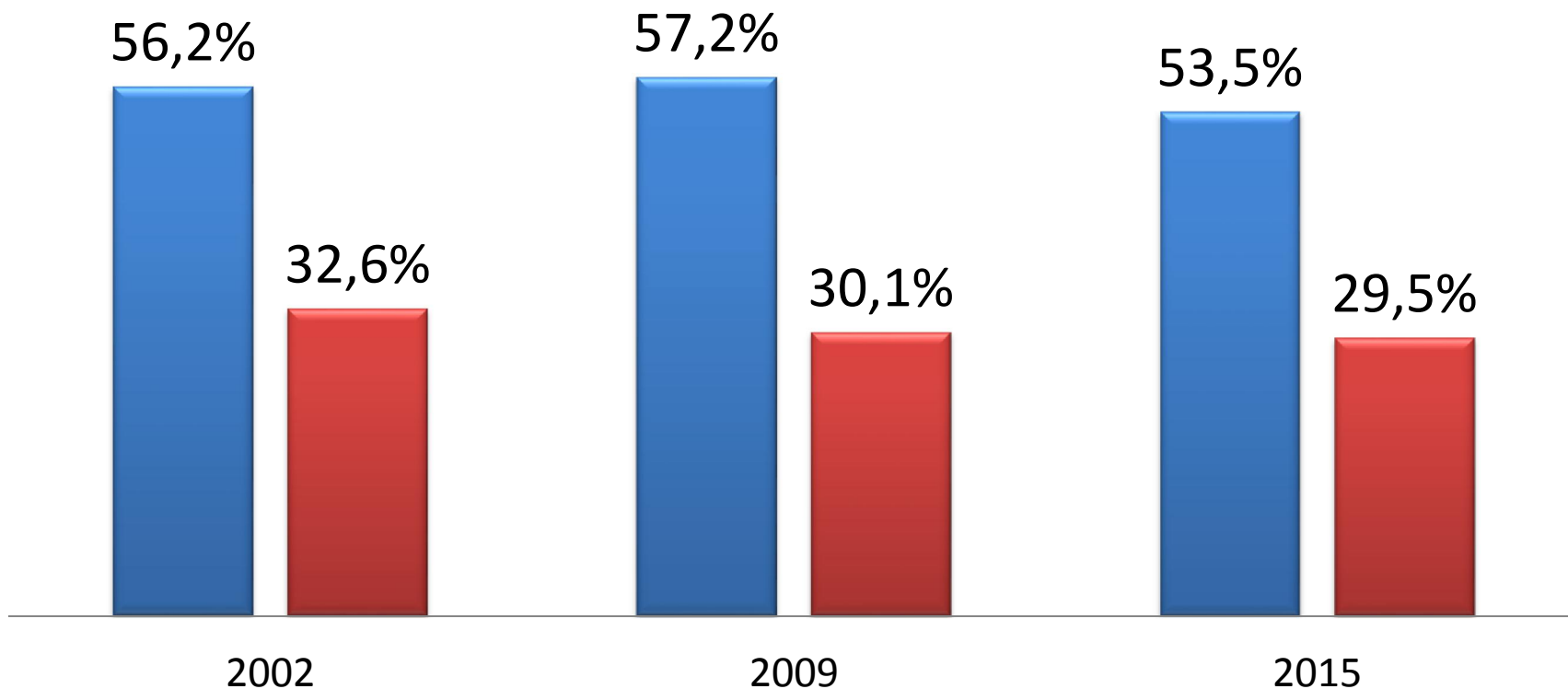

Próchnica zębów mlecznych (ECC)

> 50% dzieci wieku 3 lat

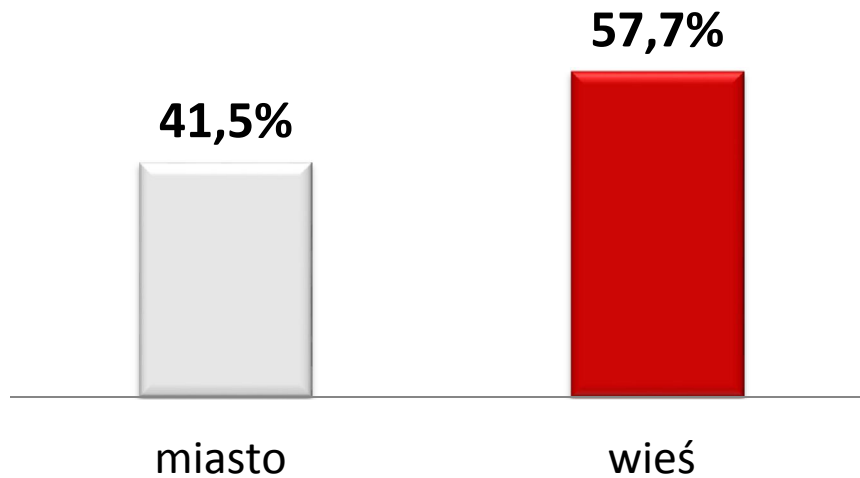
u 1/3 dzieci postać ciężka próchnicy (S-ECC)

■ ECC ■ S-ECC

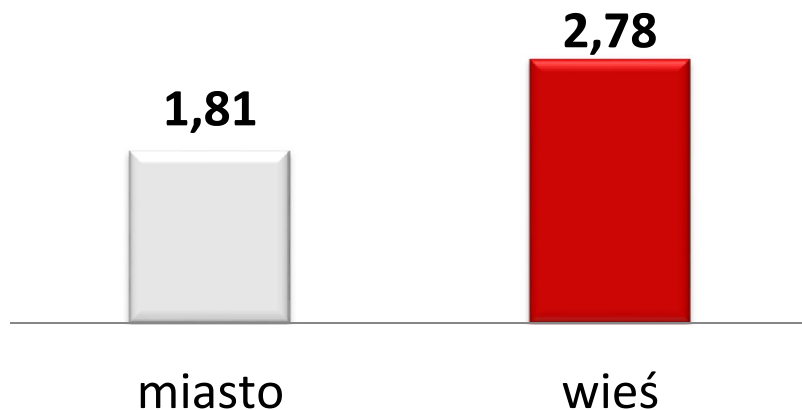

Dzieci 3-letnie 2015

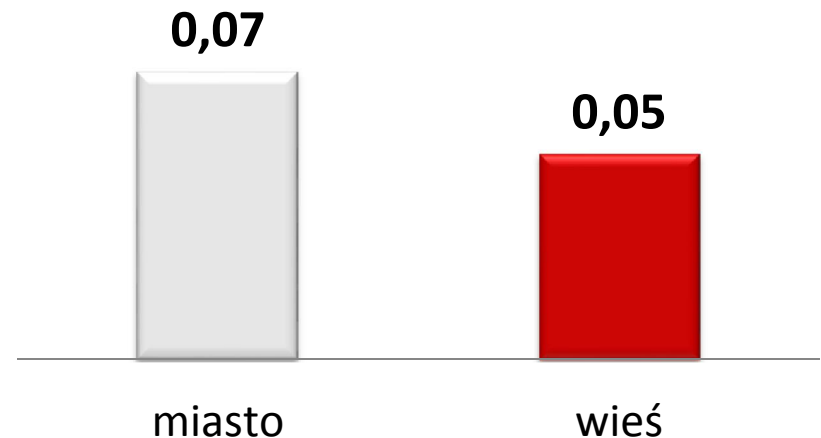
Frekwencja próchnicy

Poziom próchnicy (puwz)

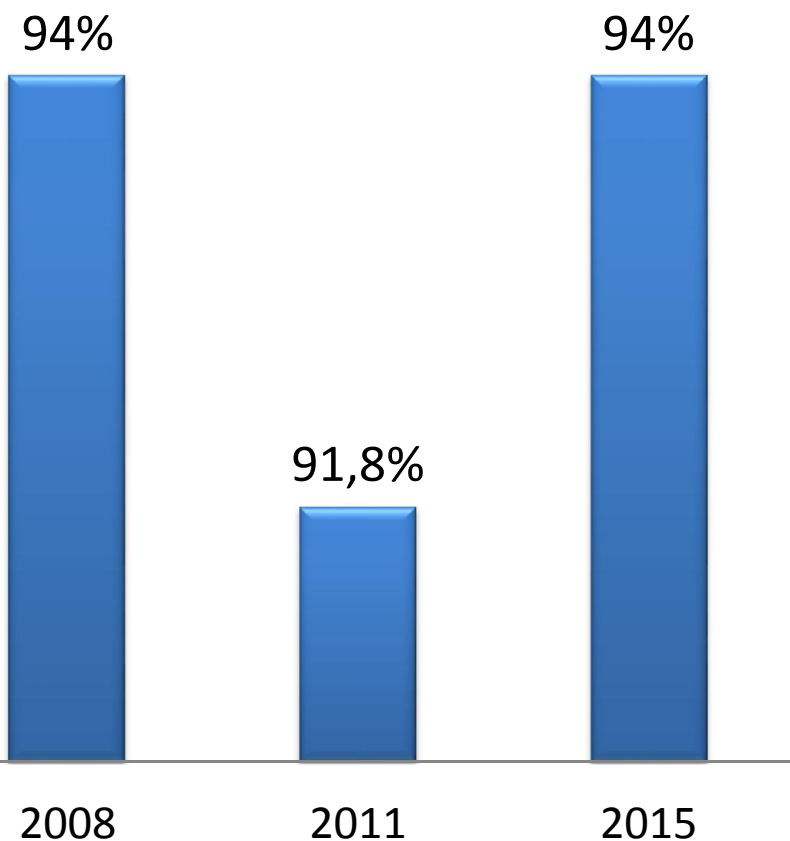

Wskaźnik leczenia zachowawczego próchnicy

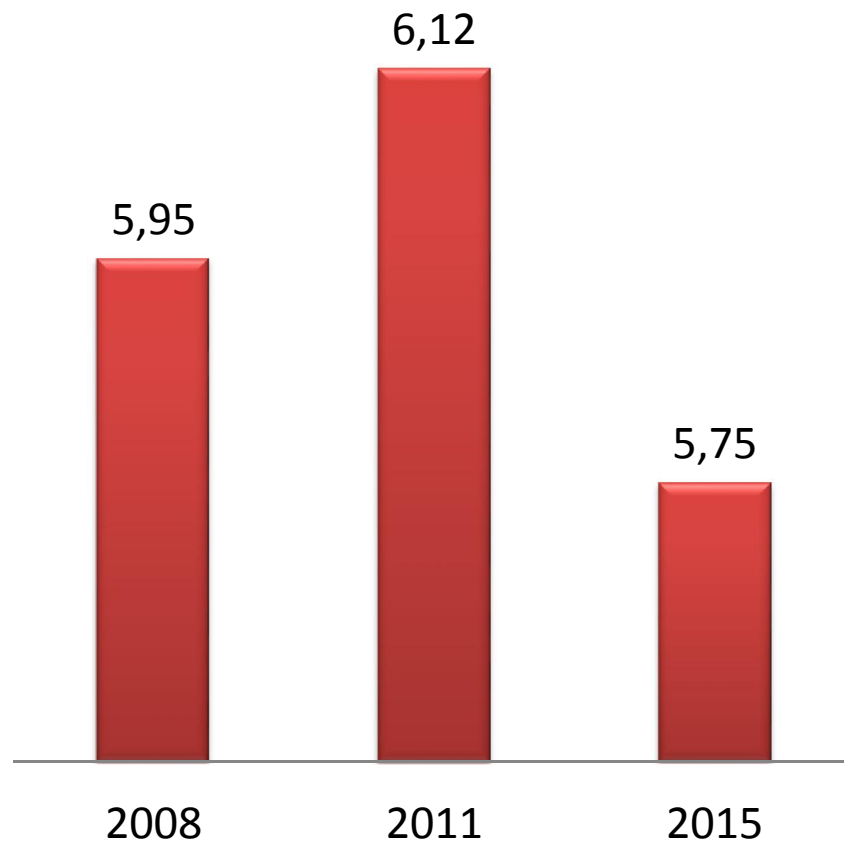

Młodzież 15-letnia

Frekwencja próchnicy zębów

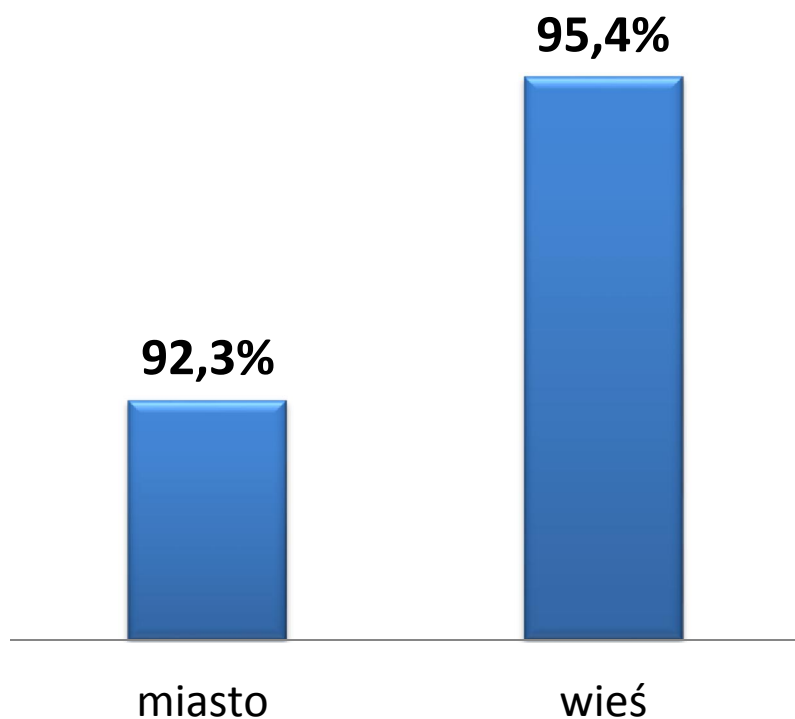

Poziom próchnicy zębów
(PUWZ)

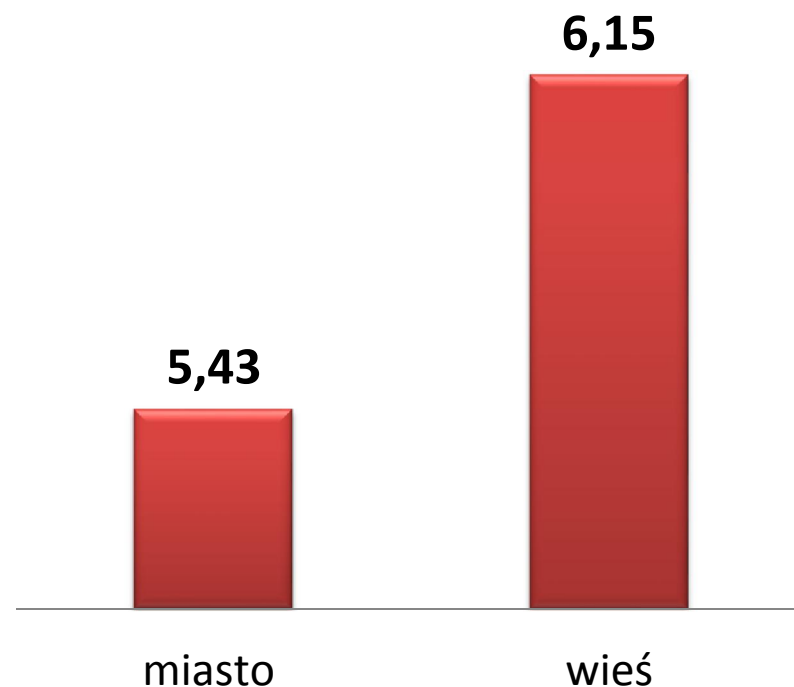

Młodzież 15-letnia (2015)

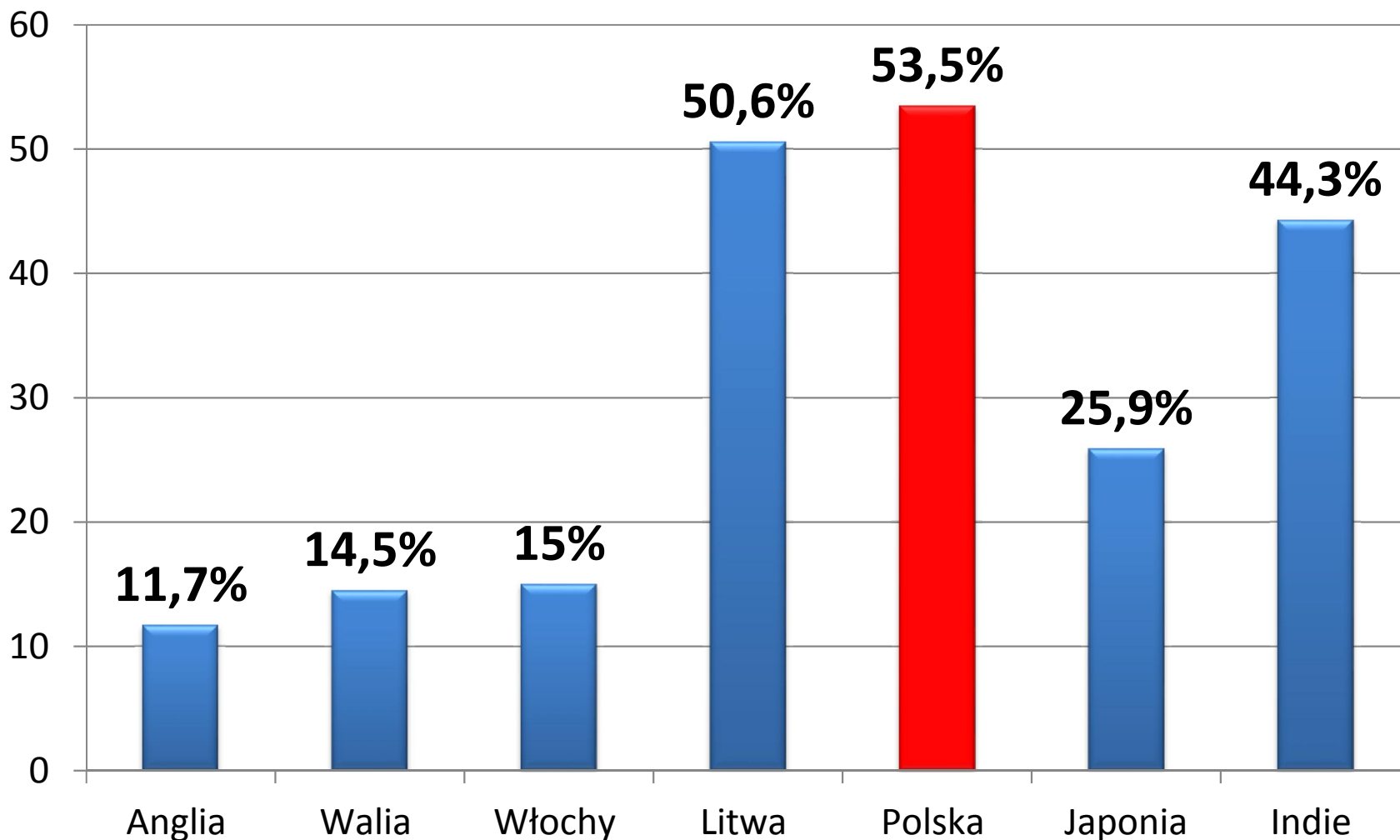
Frekwencja próchnicy

PUWZ

Występowanie próchnicy zębów u dzieci 3-letnich

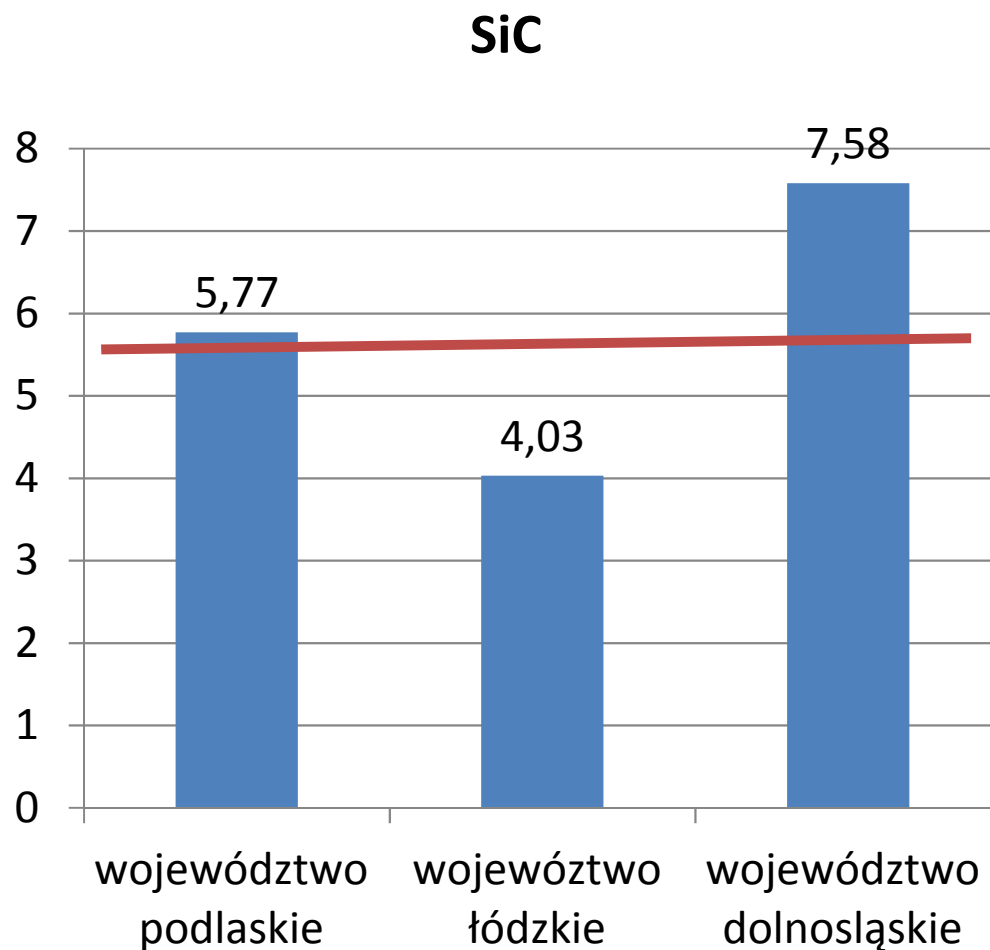
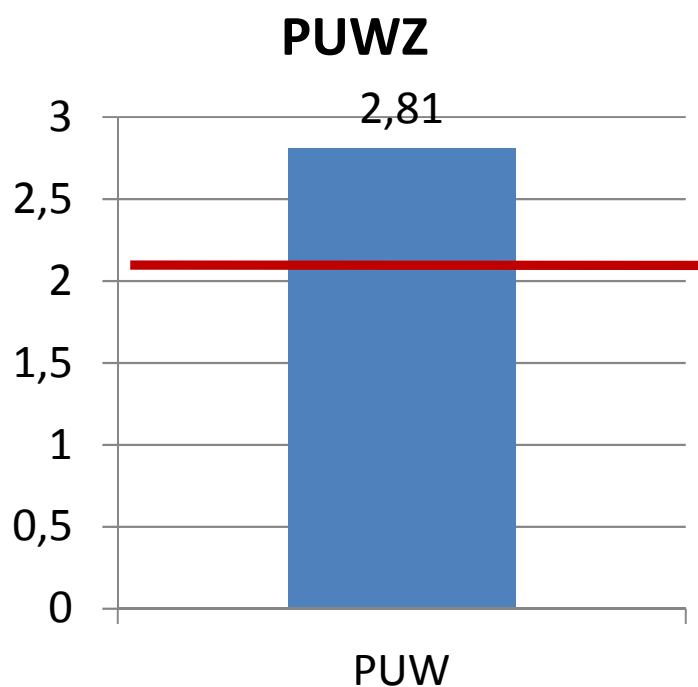

Narodowy Program Zdrowia na lata 2007-2015

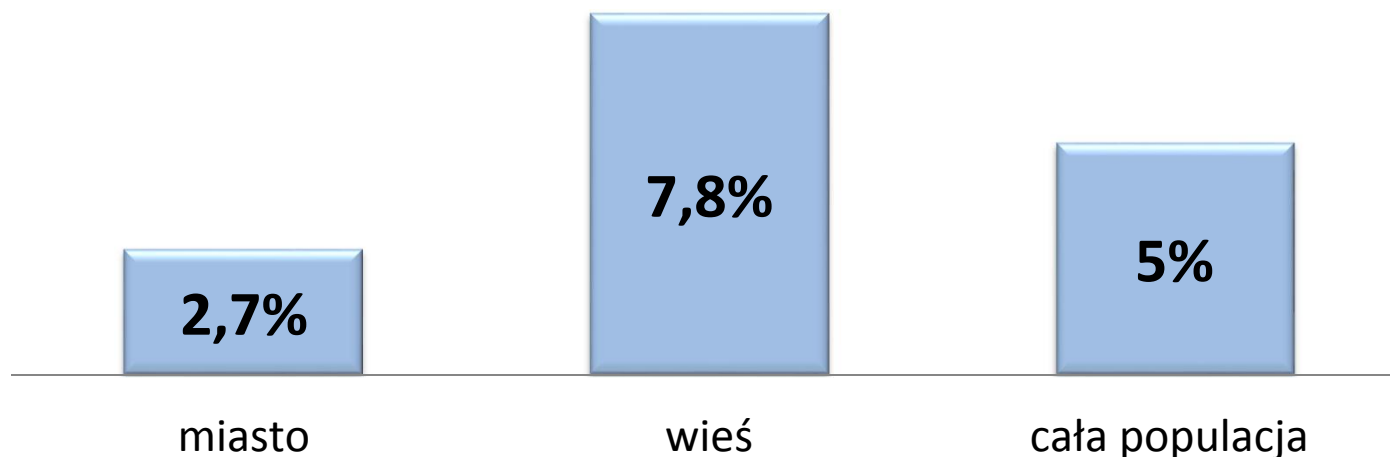
oczekiwania korzyści zdrowotnych

- **obniżenia do 2 zębów średniej wartości wskaźnika intensywności próchnicy PUWZ u dzieci w wieku 12 lat, ...**
- **obniżenia do 4 wartości istotnego wskaźnika próchnicy tzw. SiC Index u dzieci w wieku 12 lat z wysoką intensywnością próchnicy**
- **zwiększenie odsetka młodzieży w wieku 18 lat z zachowanym pełnym uzębieniem**

Żaden z celów w odniesieniu do dzieci w wieku 12 lat nie został osiągnięty

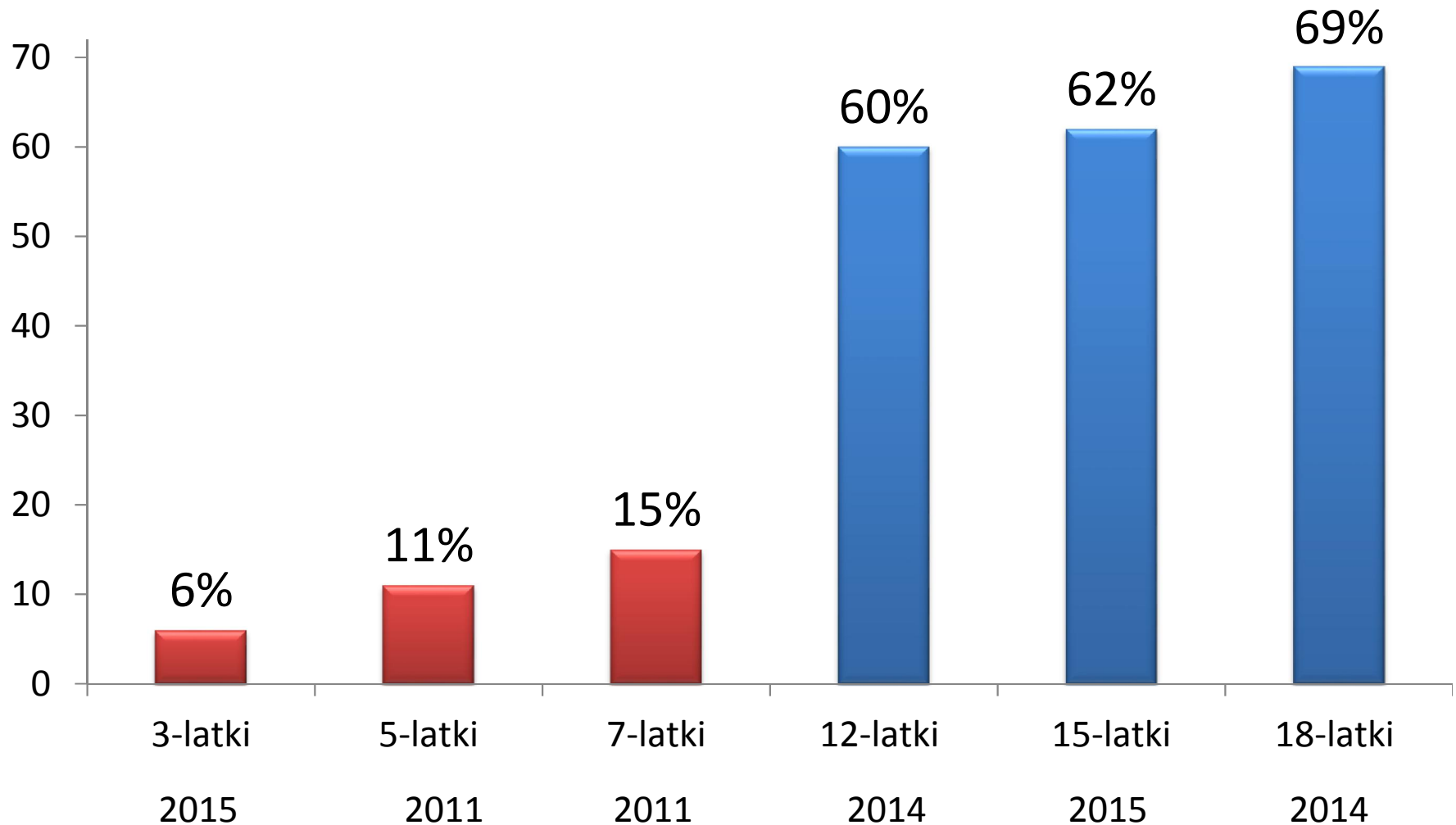

5 % osób 15-letnich z utraconym co najmniej 1 zębem stałym z powodu próchnicy (2015)

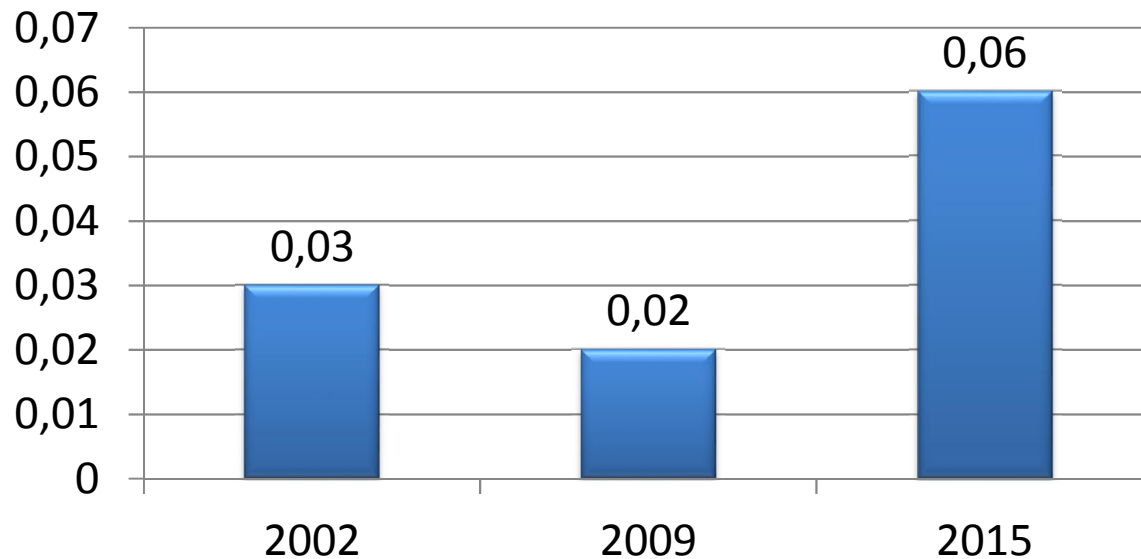
W wieku 18 lat utracony co najmniej 1 ząb z powodu
próchnicy ma
10,1% osób (2012)
8,83% osób (2014)

Zaspokojone potrzeby w zakresie leczenia próchnicy ?

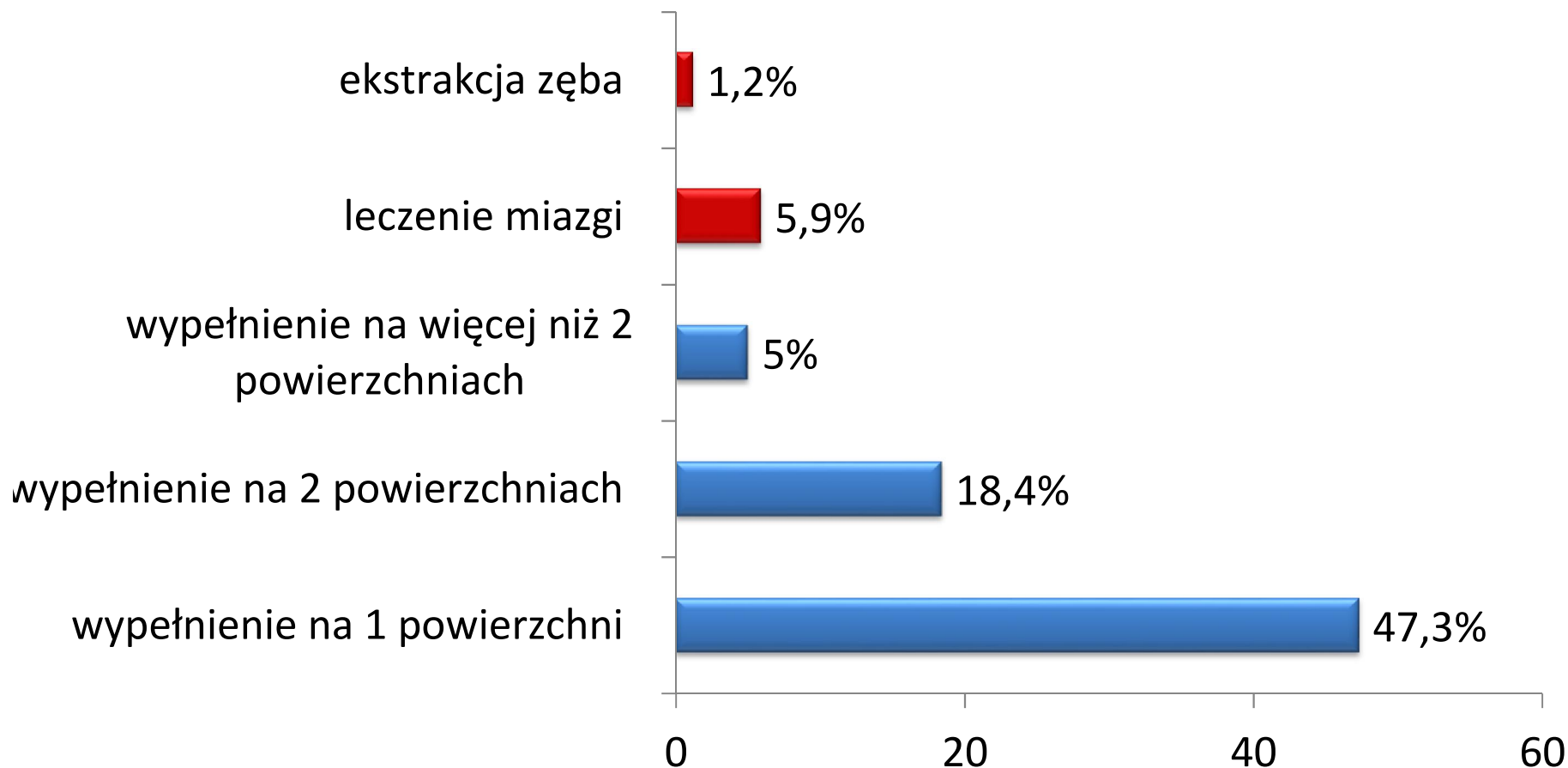
Sukces?

**w okresie 13 lat dwukrotny wzrost wskaźnika
leczenia zachowawczego zębów mlecznych
u dzieci w wieku 3 lat**

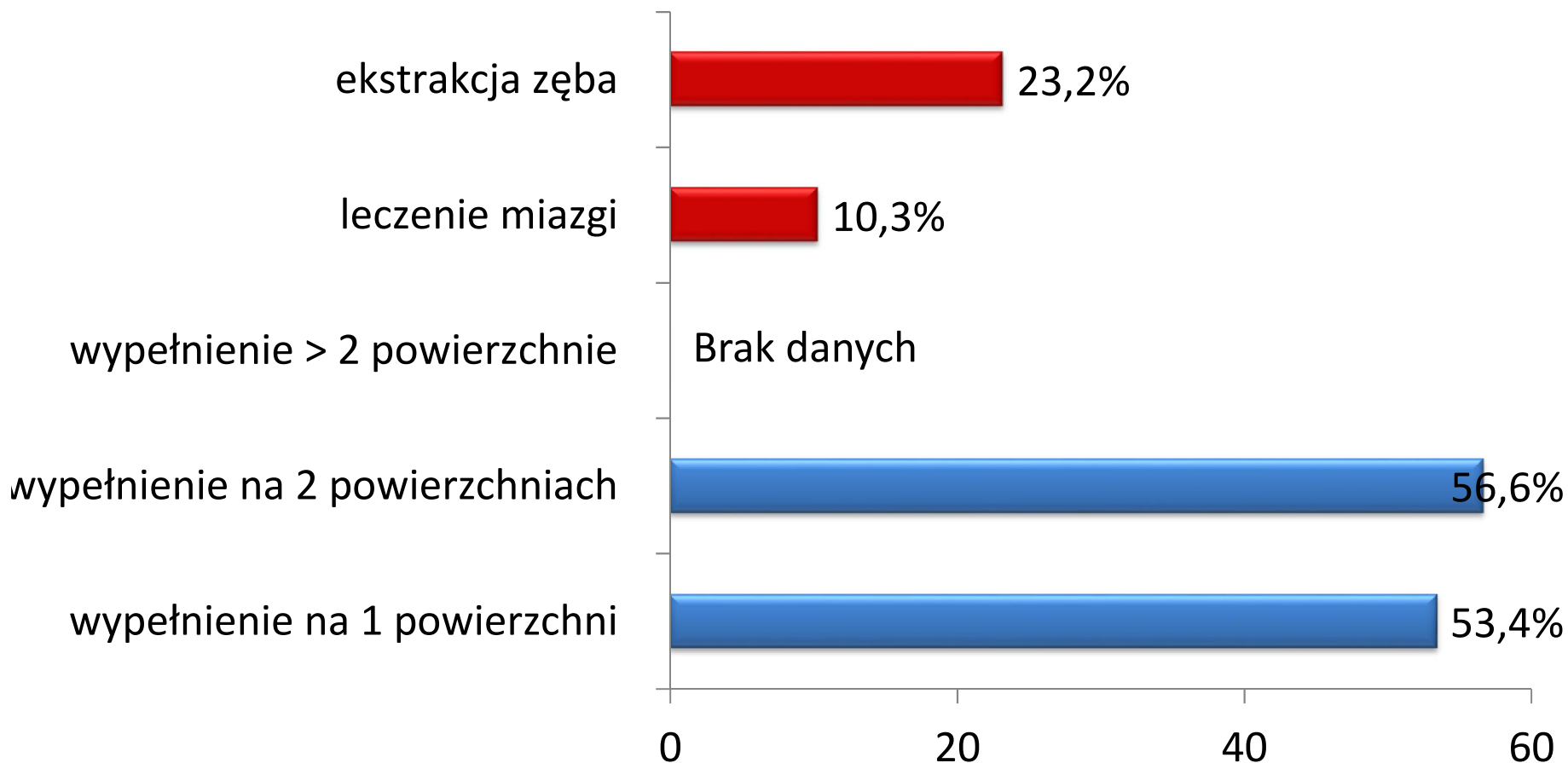
**Potrzeby w zakresie leczenia zachowawczego zębów
mlecznych u dzieci 3-letnich są pokryte w 6%**

Potrzeby lecznicze u dzieci w wieku 3 lat (2015)

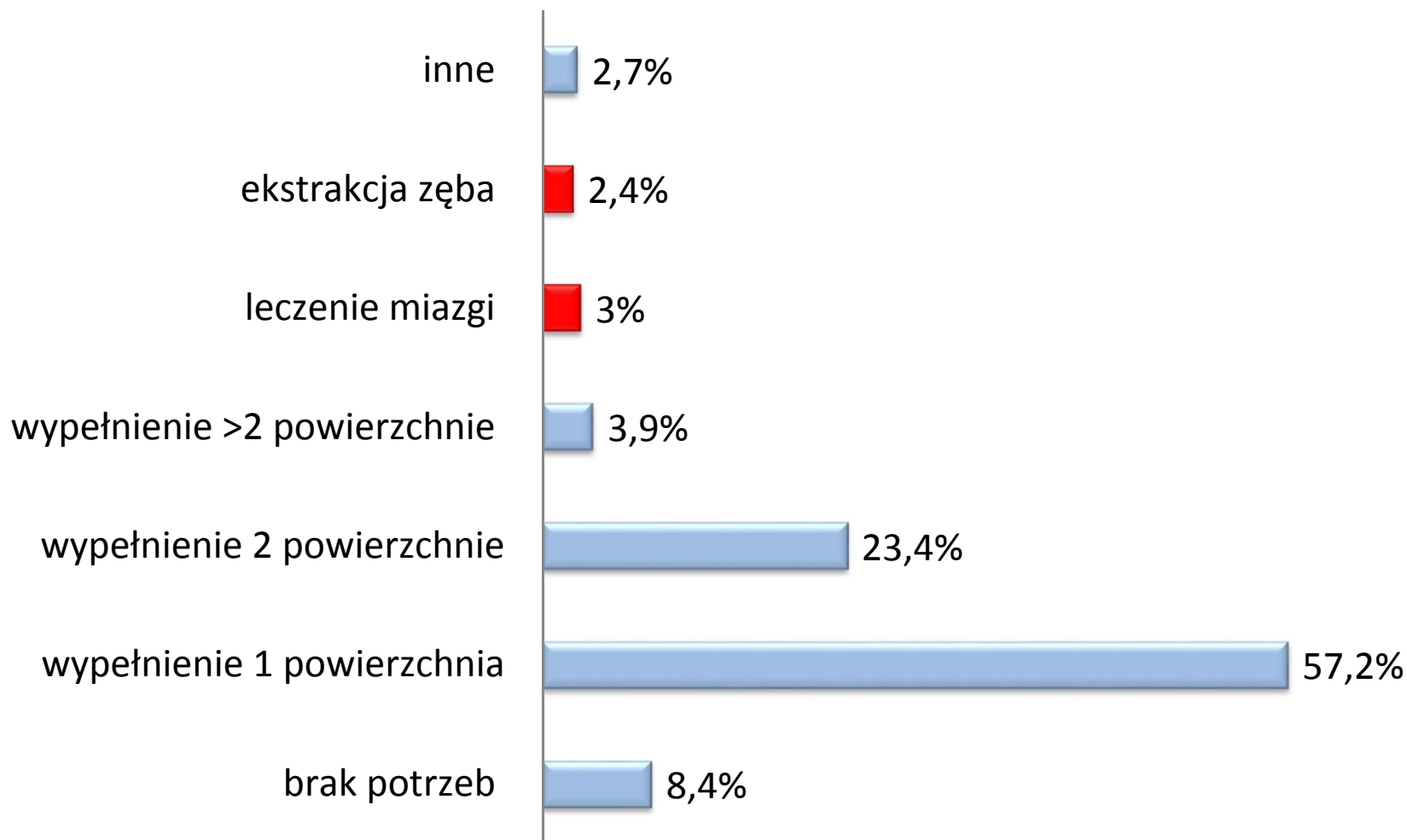
Koszyk świadczeń nie różnicuje rozległości wypełnień !

Potrzeby lecznicze u dzieci w wieku 5 lat (2011)

Koszyk świadczeń nie różnicuje rozległości wypełnień !

Odsetki osób w wieku 15 lat z potrzebami leczniczymi

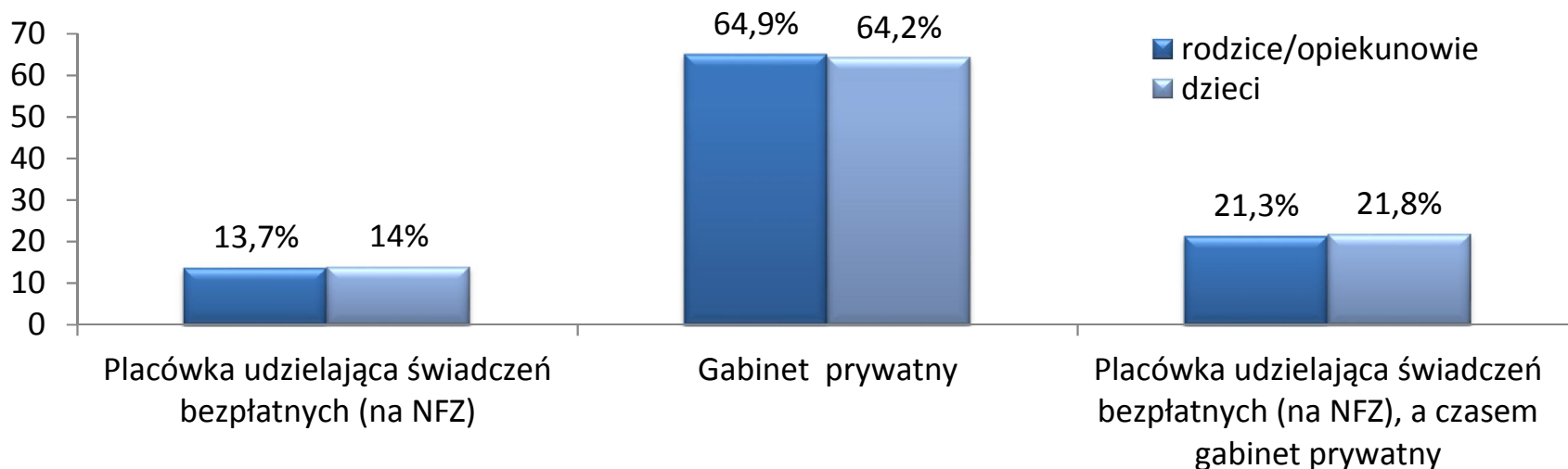

Problemy

- Dostępność opieki stomatologicznej
- Procedury specjalistyczne
- Możliwość leczenia dziecka w czasie hospitalizacji (przy braku gabinetu w szpitalu)
- Świadomość konieczności zapobiegania i leczenia próchnicy zębów, w tym zębów mlecznych
- Programy edukacyjne i profilaktyczne

Opieka stomatologiczna

- Świadczenia w placówkach prywatnych
- Świadczenia w ramach umowy z NFZ
  - ogólnostomatologiczne (dla wszystkich)
  - ogólnostomatologiczne dla dzieci i młodzieży

Rodzaje placówek stomatologicznych, z których korzystają dzieci 3-letnie i ich rodzice/opiekunowie.

Świadczeniodawcy realizujący świadczenia stomatologiczne dla dzieci w ramach umowy z NFZ

Świadczenia ogólnostomatologiczne

6860

Świadczenia ogólnostomatologiczne dla dzieci i młodzieży

1732

Świadczenia w znieczuleniu ogólnym

64

**bez umowy na
świadczenia
ogólnostomatologiczne
dla dzieci i młodzieży**

**46 powiatów w 15 województwach
(bez woj. Śląskiego)**

- Wartość świadczeń ogólnostomatologicznych udzielonych dzieciom w 2015 roku

155 149 739 PLN

- % wszystkich świadczeń ogólnostomatologicznych ?
- % realizowanych w ramach świadczeń dla dzieci i młodzieży?
- struktura realizacji u dzieci w ramach świadczeń ogólnostomatologicznych i ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży?

Nie uzyskano danych z NFZ a tylko taka analiza umożliwi prawidłową diagnozę problemu

Wypis z raportu konsultanta wojewódzkiego

„Wizyta dziecka w gabinecie stomatologicznym często jest sytuacją stresową dla wszystkich zainteresowanych, poczynając od małego pacjenta, poprzez jego rodziców lub opiekunów, na lekarzu dentyście i personelu gabinetu kończąc.

Niska wycena procedur stomatologicznych u dzieci nie zachęca lekarzy dentystów do leczenia dzieci, podobnie jak nie zachęca młodych lekarzy do rozpoczęcia specjalizacji w dziedzinie stomatologii dziecięcej”

Wypełnienia w zębach stałych	Punkty	Wypełnienia w zębach mlecznych	Punkty
Całkowite opracowanie i odbudowa ubytku zęba na 1 powierzchni	38	Wypełnienie ubytku korony zęba mlecznego	30
Całkowite opracowanie i odbudowa ubytku na 2 powierzchniach	43		
Całkowite opracowanie i odbudowa rozległego ubytku na 2 powierzchniach	50		
Całkowite opracowanie i odbudowa rozległego ubytku na 3 powierzchniach	61		

**Wycena procedur stomatologicznych zbyt niska,
zwłaszcza dla dzieci**

**100 wypełnień w zębach stałych ≈ 150 w zębach
mlecznych w trudniejszych warunkach klinicznych.**

Wypisy z raportów konsultantów wojewódzkich

*„Problemem, z którym często się spotykamy jest **odsyłanie pacjentów z rozpoczętym leczeniem endodontycznym stałych zębów trzonowych. Jest to obecnie zjawisko powszechne.**”*

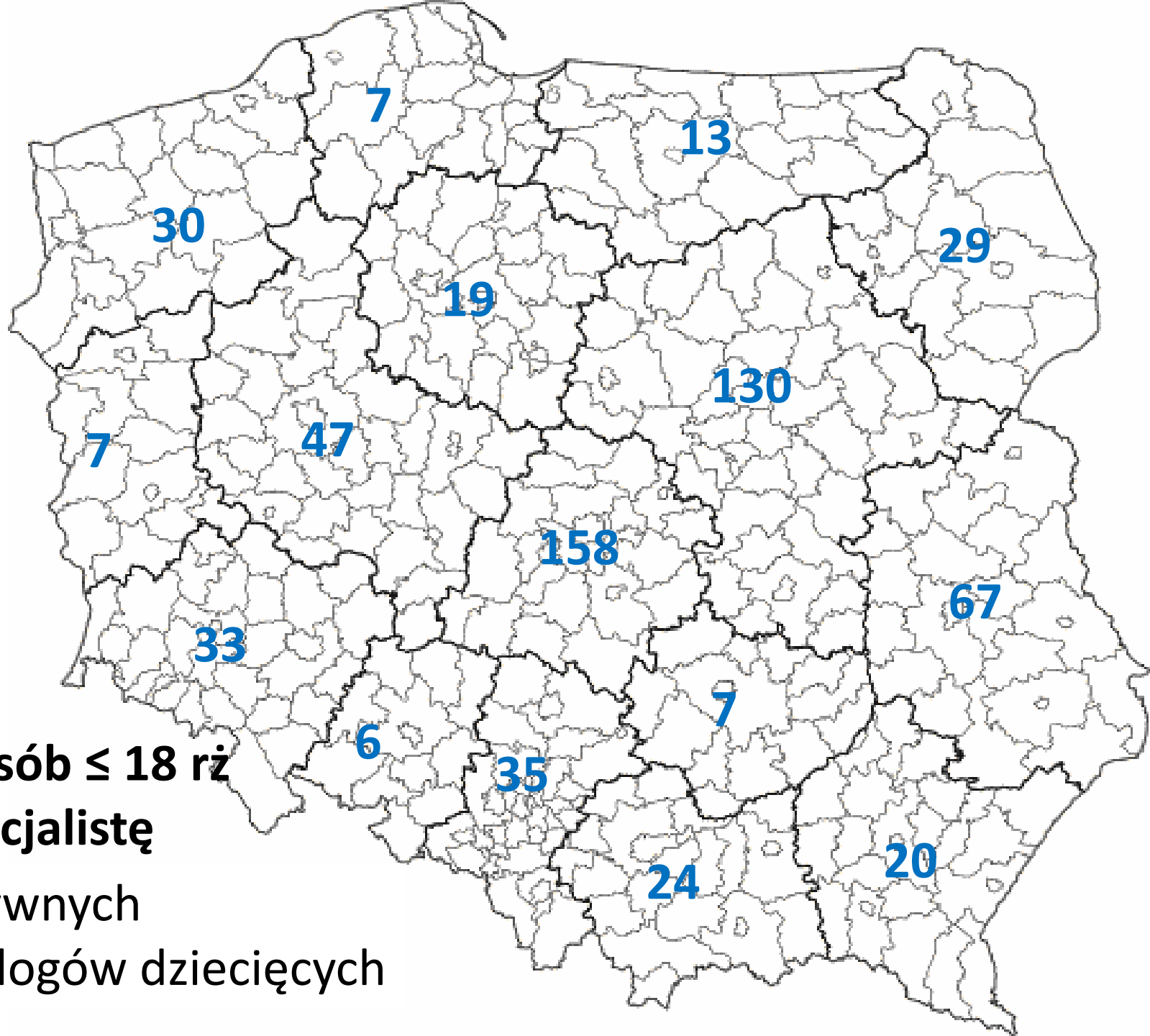
*" W wielu przypadkach, szczególnie dotyczących **dzieci trudnych i niewspółpracujących**, poziom świadczenia tych usług jest niezadowalający."*

„Istnieje duży problem z procedurami endodontycznymi (lekarze odsyłają pacjentów) i w przypadku stanów pourazowych”

KONIECZNA OPIEKA SPECJALISTYCZNA

Wypis z raportu konsultanta wojewódzkiego

*„Wojewódzka Przychodnia Stomatologiczna przy ul. Warzywnej to jedyne w województwie podkarpackim miejsce w którym udzielane są konsultacje pacjentom i lekarzom w zakresie tzw. „trudnych przypadków stomatologicznych” z terenu Podkarpacia. Spełnia rolę i funkcję ośrodka referencyjnego. Pacjenci z chorobami ogólnoustrojowymi .... nie mają możliwości otrzymania pomocy w żadnej innej przychodni na terenie województwa. **Z przykrością stwierdzam, że w/w jednostka została rozwiązana i w chwili obecnej nie ma przychodni specjalistycznej tego typu na terenie województwa podkarpackiego”***

11178 osób $\leq$ 18 rż
na 1 specjalistę
631 aktywnych
stomatologów dziecięcych

Zespół ds. Organizacji Opieki Stomatologicznej nad Dziećmi

Podjęte działania

- „brakujące” procedury w Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji

Konieczne

- **współczynnik korygujący** i poszerzenie koszyka świadczeń
- **wykaz właściwie wycenionych procedur podstawowych i specjalistycznych**

CEL

**SYSTEM OBEJMUJĄCY STOMATOLOGICZNĄ OPIEKĘ
PODSTAWOWĄ (PROFILAKTYCZNĄ I LECZNICZĄ)
ORAZ SPECJALISTYCZNĄ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
LECZNICTWO OTWARTE I ZAMKNIĘTE**

Czynniki związane z ECC u dzieci 3-letnich w Polsce

- wieś
- niewystarczająca wiedza rodziców o próchnicy
- błędy higieniczne
  - nieoczyszczanie zębów dziecka
  - nieszczotkowanie zębów przez rodziców
- błędy dietetyczne:
  - cukier w pierwszych 2 latach życia
  - przed snem płyny z cukrem
  - zasypianie z piersią/butelką po ukończeniu 12 miesięcy
  - często herbata z cukrem, soki i napoje słodzone, chipsy, paluszki ....

81,8%

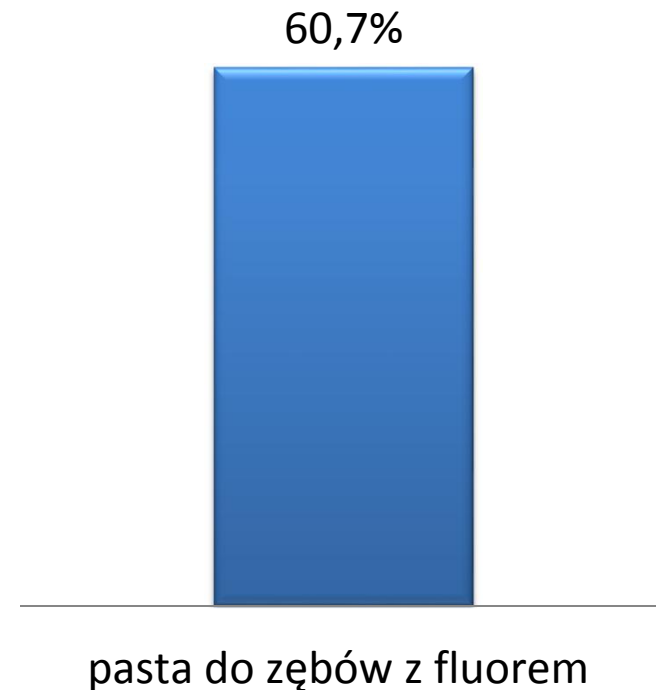

Dzieci, które spożywały
produkty z cukrem w
pierwszych 2 latach życia

OR = 2.38;
95% CI = 1.54-3.68

Czynniki związane z próchnicą zębów w wieku 15 lat

- niski poziom wykształcenia rodziców
- niski poziom wiedzy osób 15-letnich o zdrowiu jamy ustnej
- nie stać mnie na leczenie
- błędy higieniczne
  - nieszczotkowanie zębów 2 razy dziennie
  - niestosowanie pasty do zębów z fluorem
  - niestosowanie nitki dentystycznej
- błędy dietetyczne:
  - słodzone napoje gazowane i chipsy

OR = 2.42;
95% CI = 1.11-5.49

Programy edukacyjne i profilaktyczne

skierowane do:

przyszłych rodziców,

rodziców/opiekunów dzieci,

dzieci i młodzieży

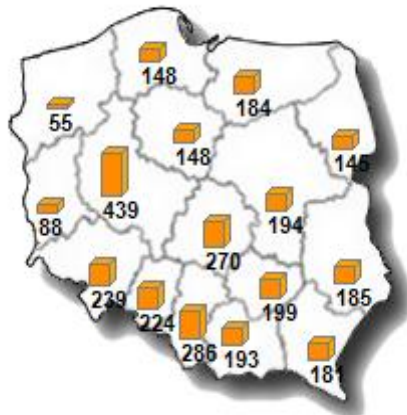
- prawidłowe **merytorycznie**
- **duże grupy** docelowe
- **długoczasowe**
- **motywujące** do dbałości o zdrowie jamy ustnej

Więcej takich

DZIECIŃSTWO BEZ PRÓCHNICY

Przedszkola już przeszkolone (3178)

PROJEKT WSPÓŁFINANSOWANY PRZEZ
SZWAJCARIE W RAMACH
SZWAJCARSKIEGO
PROGRAMU WSPÓŁPRACY Z NOWYMI
KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII
EUROPEJSKIEJ

WSPÓŁFINANSOWANIE KRAJOWE DLA PROJEKTU ZAPEWNIŁ MINISTER ZDROWIA

„CHROŃ DZIECIĘCE UŚMIECHY”

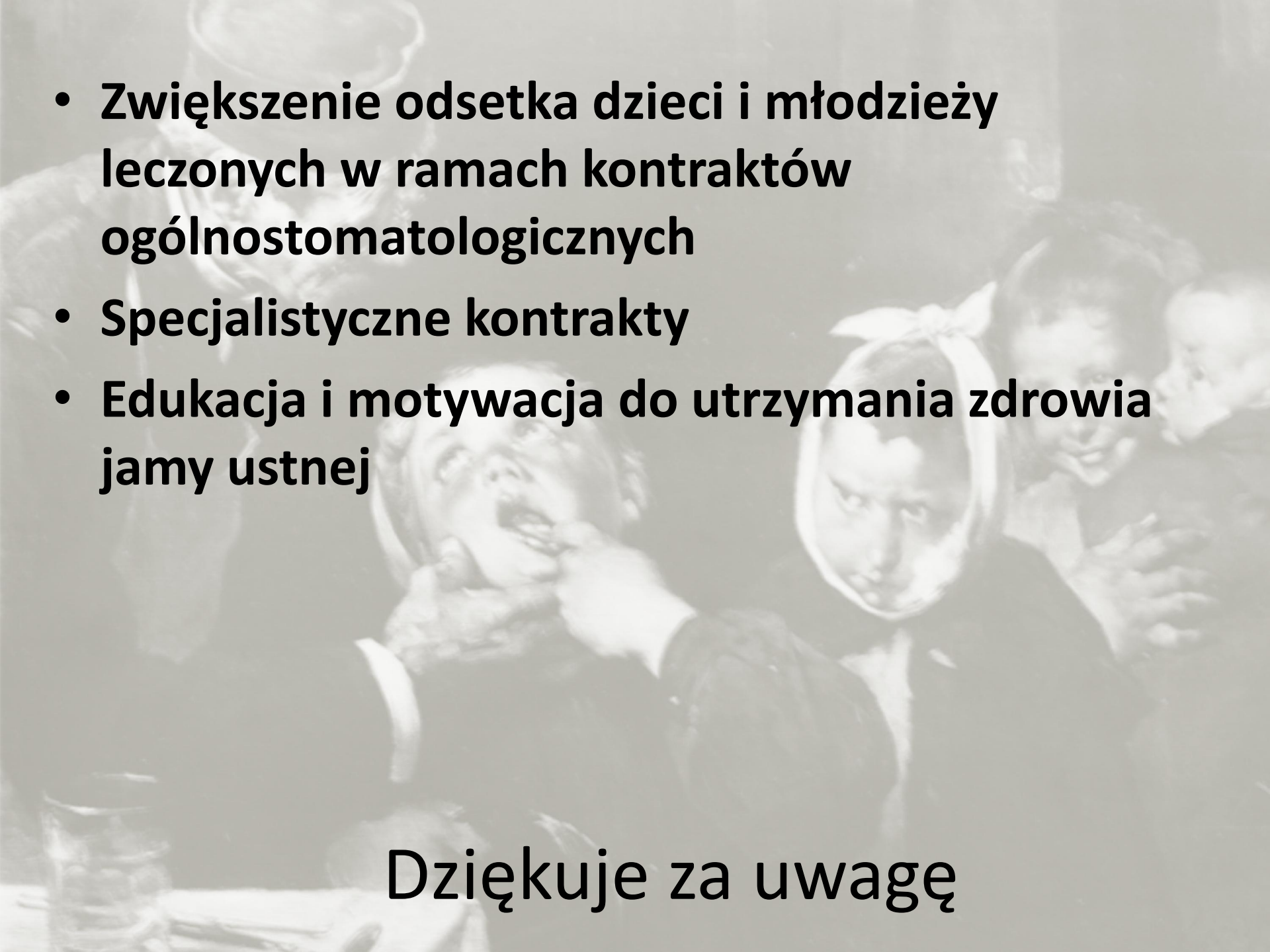
*Polski Czerwony Krzyż i Wrigley Poland, Polskie
Towarzystwo Stomatologiczne, Polskie Towarzystwo
Stomatologii Dziecięcej, Grupa LUX MED.*

*GlaxoSmithKlin eConsumer Healthcare
Sp. z o.o.*

**PTSD / ACFF – POLSKI ODDZIAŁ SOJUSZU
DLA PRZYSZŁOŚCI WOLNEJ OD PRÓCHNICY**

**PRZEGLĄDY DENTYSTYCZNE
INSTYTUTU BLEND-A-MED ORAL B.**

-
- **Zwiększenie odsetka dzieci i młodzieży leczonych w ramach kontraktów ogólnostomatologicznych**
  - **Specjalistyczne kontrakty**
  - **Edukacja i motywacja do utrzymania zdrowia jamy ustnej**

Dziękuję za uwagę